

Aan wethouder Groot Wassink
Stadhuis, Amstel 1
1011 PN Amsterdam

27 september 2018

Huurverhogingen huurders Tolhuistuin

Geachte heer Groot Wassink,

De kunstraad schrijft u in het licht van uw bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het dossier Tolhuistuin. Aanleiding is de inbreng van mevrouw Josien Pieterse, directeur van Framer Framed, als inspreker bij de commissie Kunst, Diversiteit en Democratisering (KDD) op 5 september jl. Mevrouw Pieterse gaf aan dat haar BIS-instelling – vergeef ons dit jargon, het betekent dat u met een landelijke topinstelling te maken heeft – in onzekerheid verkeert door de vernieuwing van het huurcontract tussen de gemeente en de bespelers van de Tolhuistuin. In een eerste reactie gaf u aan dat de gemeente op afstand staat omdat Framer Framed contractuele afspraken maakt met andere partijen die wel rechtstreeks van de gemeente huren, maar u heeft haar in dezelfde vergadering beloofd de zaak te onderzoeken en het gesprek met haar aan te gaan.

huurders cultuurhuis Tolhuistuin

De kunstraad is verheugd over uw open houding en actieve betrokkenheid. In onze ogen is hier namelijk sprake van een wezenlijk probleem dat zich al enige tijd voortsleept en nu onder druk van een huurverhoging tot een voorlopige climax komt. Framer Framed is niet de enige instelling in de Tolhuistuin die ten gevolge van een huurverhoging in de problemen komt. Hetzelfde geldt voor Solid Ground Movement, Stichting Nieuwe Helden, Marjolein van Heemstra, de Warme Winkel, Anoek Nuyens, Into the Great Wide Open en vele andere. In al deze gevallen gaat het om relatief kleine doch invloedrijke en spraakmakende culturele instellingen die moeten werken met een beperkt budget. Deze instellingen waren veelal actief betrokken bij de start van het cultuurhuis Stichting Tolhuistuin. De aanvraag van Stichting Tolhuistuin voor het Kunstenplan 2017-2020 bestond voor een belangrijk deel uit de bijdrage van deze

huurders aan de programmering. Natuurlijk betekent dit niet dat alle huurders zich tot in den eeuwigheid in de Tolhuistuin moeten huisvesten, de culturele sector is – net als de samenleving zelf – constant in beweging. Maar als deze artistiek en maatschappelijk interessante instellingen nu het veld moeten ruimen voor een commerciële aanbod op die plek, omdat zij de nieuwe huren niet kunnen betalen, heft de gemeente het huidige cultuurhuis Tolhuistuin in feite op. Dit betekent dat het doorvoeren van een kostprijsdekkend vastgoedbeleid prevaleert boven het voeren van een cultureel beleid.

budgettair neutrale overgang naar kostprijsdekkende huur

De situatie in de Tolhuistuin is de directe aanleiding voor een zorg die de kunstraad al langer heeft: de nadelige effecten van het gemeentelijk vastgoedbeleid op het culturele aanbod. Begin dit jaar heeft de kunstraad mede naar aanleiding van de ophef over het Pianola Museum een briefadvies uitgebracht over cultureel vastgoed. Daarin hebben wij herhaald dat wij adviseren de overgang van de beleidshuren naar een systeem van kostprijsdekkende huren budgettair neutraal te laten verlopen, voor de hele sector en voor elk afzonderlijk object. Instellingen die meer moeten gaan betalen voor het gebruik van een gemeentelijk pand waarvan de waarde is gestegen, krijgen meer subsidie ter compensatie. Dit zou in onze ogen ook moeten gelden voor instellingen die niet rechtstreeks van de gemeente huren, maar onderhuurder zijn, bijvoorbeeld in de Tolhuistuin. De redelijkheid van dit standpunt werd door de vorige coalitie niet onderschreven. Wij hopen dat de huidige coalitie hier anders mee omgaat. De teksten onder het kopje *De onschatbare waarde van kunst, (tegen)cultuur en sport* op pagina 62 en 63 van het coalitieakkoord, waarin duidelijke ambities zijn geformuleerd ten aanzien van cultureel en maatschappelijk vastgoed, liggen in die lijn.

druk van gemeentelijk vastgoedbeleid

De relatie tussen de gemeente, Stichting Tolhuistuin en de VOF waar Paradiso deel van uitmaakt is complex. Er wordt door de betrokkenen zelf op dit moment gewerkt aan een nieuwe constellatie. Onze zorg daarbij is dat huurders, zoals Framer Framed en de vele anderen, een stap achteruit moeten doen om de weg vrij te maken voor een (andere) commerciële partijen. Compensatie voor Stichting Tolhuistuin en de bespelers lijkt niet aan de orde. Deze herschikking gebeurt niet op artistieke of maatschappelijke gronden of op advies van de kunstraad, maar onder druk van het gemeentelijk vastgoedbeleid. Natuurlijk is de grond onder de Tolhuistuin in korte tijd door de opleving van de Noordelijke IJ-oever meer waard geworden. Die waarde komt toe aan de gemeente en moet niet ook nog eens in rekening gebracht worden van de cultuur. De sector maakt momenteel een onstuimige groei door, en wij vinden het zorgelijk dat de coalitie nauwelijks substantiële middelen voor kunst en cultuur in de periode 2017-2020 heeft vrijgemaakt.¹

¹ In de culturele investeringsrekening heeft de Amsterdamse Kunstraad voor 40 miljoen euro structureel aan ambities becijferd.

toekomst Tolhuistuin

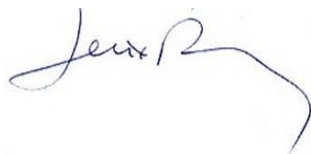
De kunstraad is door het college gevraagd op twee momenten over de Tolhuistuin te adviseren. In het kader van het advies Verkenning, een beschrijving van het culturele landschap, als opmaat voor de volgende Hoofdlijnennota, bezien we of de vier cultuurhuizen goed functioneren en of er behoefte is aan een vijfde cultuurhuis in Amsterdam Oost. De Verkenning verschijnt half januari 2019. Ook zal er medio volgend jaar een tussentijdse evaluatie plaatsvinden (door de kunstraad) naar de vier huidige cultuurhuizen. Daarom komt een contractonderhandeling die huurverhoging inhoudt te snel. Dit loopt vooruit op een zorgvuldig proces waarin de artistieke belangen kunnen worden afgewogen tegen de dynamiek die op deze locatie plaatsvindt.

kwartiermaker

Onlangs heeft de gemeente een kwartiermaker aangesteld om onderzoek te doen naar de kansen voor een cultuurhuis in Oost. Wij denken dat een dergelijke inventarisatie van wensen en mogelijkheden naar cultuureducatie, talentontwikkeling en bespelers van het cultuurhuis in het Stadsdeel Noord een goede exercitie zou kunnen zijn.

Namens de Amsterdamse Kunstraad,

Met vriendelijke groet,

Felix Rottenberg
voorzitter

Guikje Roethof
algemeen secretaris

Cc: Raadscommissie Kunst, Diversiteit en Democratisering
O. Leijten, directeur Kunst & Cultuur